

We Lwowie dnia 25. kwietnia 1900.

Aleg. 149

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

W przedłożeniu melioracyjnem zdaje Wydział krajowy sprawę z wykonania uchwał sejmowych powziętych na ostatniej sesji 1898—9, oraz z akcji kraju i państwa podjętej od szeregu lat koło regulacji wód i robót melioracyjnych tak publicznych jak i prywatnych przeprowadzonych bądź to przy pomocy funduszów publicznych, bądź też wyłącznie na koszt właścicieli.

Z uchwalonych przez Wysoki Sejm w ostatnich latach projektów ustaw używały Najwyższą sankcją projekty zapewniające wykonanie dwóch większych rzek karpackich Soły i Łomnicy, obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleskim, regulację potoku Bystry w Zakopanem, konserwację robót regulacyjnych na Łęgu, udzielenie dalszych zasiłków kraju i państwa na osuszenie bagien Oleskich, wreszcie uchwalone w r. 1898 trzy ważne projekty ustaw agrarnych, których wejście w życie zależnem jednak będzie od wydania rozporządzeń wykonawczych przez c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Natomiast nie otrzymały dotychczas sankcji Cesarskiej projekty ustaw:

1. o uzupełnieniu regulacji Nowego Brnia z dopływami;
2. o obwałowaniu lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim;
3. o uzupełnieniu obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami;
4. o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca między ujściem Więckówki a mostem kolejowym w Bogumiłowicach;
5. o regulacji górnego Dniestru z dopływami;
6. o regulacji rzeki Pełtwi z dopływami.

Projekty techniczne pierwszych pięciu z powyżej wymienionych przedsiębiorstw zostały przez c. k. Rząd zreambulowane a co do podstaw hydrotechnicznych nastąpiło już porozumienie między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym, projekt zaś regulacji Pełtwi nie został dotychczas przedłożony c. k. Ministerstwu rolnictwa, gdyż projektant, który w roku ubiegłym powołany został na profesora studjum rolniczego w uniwersytecie krakowskim, nie ukończył jeszcze sprawozdania technicznego do projektu.

Ponieważ spółki wodne mające uiścić 30% datek konkurencyjny, związane już zostały dla regulacji Nowego Brnia, tudzież obwałowania obu brzegów Wisły poniżej Krakowa, względnie Podgórza, zatem jedynym powodem, dlaczego uchwalone przez Wysoki Sejm projekty ustaw dotyczące tych 3 przedsiębiorstw nie weszły dotychczas w życie, jest okoliczność, że c. k. Ministerstwo rolnictwa nie wstawiło jeszcze pierwszych rat zasiłków państwowych do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego. Gdy jednak dotacya roczna funduszu melioracyjnego podwyższoną została obecnie na 2,000.000 koron, Komisya gospodarstwa krajowego wyraża nadzieję, że c. k. Ministerstwo rolnictwa wstawi pierwsze raty zasiłków państwowych dla

tych przedsiębiorstw do preliminarza na r. 1900, tak, ażeby projekty ustaw mogły być przedłożone do Najwyższej sankcyi w roku bieżącym.

Pierwsza rata zasiłku państwowego na obwałowanie lewego brzegu Dunajca wstawioną zostanie do preliminarza funduszu melioracyjnego po zawiązaniu spółki wodnej, zatem dopiero wówczas oczekiwać można sankcyi ustawy. Natomiast ani Wydziałowi krajowemu, ani komisji gospodarstwa krajowego nie są znane powody, dla których uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 9. lutego 1897 projekt ustawy o regulacyi górnego Dniestru z dopływami nie został dotychczas przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przedłożonym do Najwyższej sankcyi.

Skoro bowiem dzięki poparciu J.E. p. Ministra Dr. Adama Jędrzejowicza interesowane Ministerstwa przyznały 40% zasiłek z państwowego funduszu wodnego i 20% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego, skoro zasady techniczne projektu ustalone zostały na konferencyi w Wiedniu dnia 20. grudnia 1898, a Wydział krajowy zgodził się na dość trudne warunki postawione dodatkowo przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych jak obciążenie funduszu regulacyjnego kosztami budowy mostu drewnianego na gościńcu państwowym i przedłużenie okresu budowy na niebывały dotychczas przeciąg czasu lat 28, skoro już 2 raty zasiłku z funduszu wodnego wstawione zostały do budżetów państwowych w latach 1898, 1899 i 1900, z których 20.000 zł. w. a. wypłacono już Wydziałowi krajowemu, a c. k. Ministerstwo rolnictwa w formie obowiązującej w obec Rady państwa zapowiedziało wstawienie I raty zasiłku z funduszu melioracyjnego do preliminarza na rok 1900, skoro wreszcie program budowy został już przy udziale delegata c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych ułożony, koncesya na budowę przez c. k. Namiestnictwo wydana, a roboty faktycznie za zezwoleniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych rozpoczęte; spełnione zostały wszelkie możliwe warunki, jakie w podobnych wypadkach może c. k. Rząd postawić, zanim projekt ustawy przedłoży do sankcyi.

Z tego powodu, tudzież z uwagi, że poruszona uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 7. kwietnia 1876, a więc przed 24 laty, sprawa regulacyi górnego Dniestru doznaje ciągłej zwłoki, mimo że projekt techniczny już w r. 1896 został przez c. k. Rząd zreambulowany, komisya gospodarstwa krajowego widzi się zmuszoną zaproponować Wys. Sejmowi uchwalenie rezolucyi wzywającej c. k. Rząd, ażeby odnośny projekt ustawy jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcyi.

W czasie obrad komisyjnych zwrócił uwagę prezes spółki wodnej dla obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, poseł Czecz, że z powodu braku funduszy, roboty przy tem obwałowaniu zamierza Wydział krajowy w roku bieżącym zasystować; inżynierowi zaś prowadzącemu tam dotychczas budowę, poruczyć kierownictwo regulacyi dolnej przestrzeni Białej w powiecie tarnowskim, której kierownik ciężko zachorował. Jakkolwiek na wymienione obwałowanie Wisły Wydział krajowy ma w roku bieżącym do dyspozycyi tylko jedną ratę zasiłku krajowego w kwocie 16 533 zł. w. a. (33 066 koron), której przebudowanie nie wymaga całorocznego zajęcia inżyniera, to jednak ze względu na potrzebę tych robót i konieczność dostarczenia zarobku ludności dotkniętej zeszłoroczną powodzią, przedstawia komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwały proponowaną przez p. Czecza rezolucyę, polecającą Wydziałowi krajowemu podjęcie dalszych robót przy tem obwałowaniu w przypuszczeniu, że siły techniczne na to pozwolą.

Objęte przedłożeniem Wydziału krajowego inne sprawy i wnioski dadzą się podzielić na trzy kategorye, mianowicie:

I. Budowle wodne prowadzone przez administracyę państwa (c. k. Namiestnictwo względnie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych).

II. Publiczne przedsiębiorstwa melioracyjne prowadzone przez Wydział krajowy.

III. Prywatne roboty melioracyjne subwencyonowane z funduszy publicznych, lub też dokonywane wyłącznie kosztem właścicieli.

I.

Do największych robót wodnych, jakie przeprowadza c. k. Rząd przy pomocy funduszu krajowego, należy systematyczna regulacya rzek karpackich rozpoczęta stopniowo na podstawie osobnych ustaw krajowych.

Komisya konstatuje z zadowoleniem, że zostająca pod zarządem c. k. Namiestnictwa regulacya Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem, która rozpoczęta

została w rok później, aniżeli przewidziano w ustawie i początkowo szła oporem, obecnie okazuje nadzwyczajny postęp, gdyż w roku 1898 przebudowano prawie dwuletnią dotację. Natomiast regulacja dalszych 2 rzek karpackich t. j. Soły i Łomnicy, mimo że kierownictwa budowy zostały już w r. 1898 przez c. k. Namiestnictwo ustanowione i 2 raty datków państwa, a 1 rata datku krajowego do funduszków regulacyjnych wpłacone, nie została dotychczas wcale rozpoczęta. Podobną stagnację okazuje także rewizya generalnych projektów regulacji rzek Raby i Świcy, która mimo kilkakrotnych rezolucyj Wysokiego Sejmu nie została dotychczas przeprowadzona, w skutek czego odnośne projekty ustaw nie mogą też być Sejmowi przedłożone.

Spodziewać się jednak należy, że gdy wedle preliminarza państwowego na rok 1900 rządowy personal techniczny w Galicyi o 11 inżynierów ma być powiększonym, c. k. Rząd doloży starań, aby systematyczna regulacja rzek karpackich, która w obec programowej uchwały Sejmu z dnia 13. lutego 1894 już o 5 lat się opóźniła, postępowała w przyszłości w szybszem tempie.

Ta sama uwaga odnosi się także do objęcia dalszych przestrzeni rzek spławnych, tudzież rzek granicznych pod wyłączną pieczę państwa w myśl kilkakrotnych rezolucyj Wysokiego Sejmu, która to sprawa nie wyszła jeszcze dotychczas ze stadyum studyów i badań.

Jak długo systematyczna regulacja rzek karpackich nie zostanie przeprowadzona, okazuje się potrzeba podejmowania lokalnych regulacji tych rzek, celem ochrony całych miejscowości i urodzajnych gruntów aluwialnych od zniszczenia.

Licząc się z niepomyślnym stanem finansów kraju, wstawił Wydział krajowy na ten cel skromną w porównaniu z dotacjami lat poprzednich kwotę 43.708 złr. czyli 87.416 koron, którą komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi bez zmiany do przyjęcia.

Od r. 1895 subwencyonuje fundusz krajowy galic. oddział państwowego biura hydrograficznego zasiłkiem, który początkowo wynosił 5.000 zł. w. a. a w ostatnich latach wzrósł do pokażnej kwoty 12.000 zł. w. a.

Ponieważ niektóre kraje koronne nie przyczyniają się żadnym datkiem do pokrycia kosztów tego biura a najbogatszy kraj koronny, mianowicie Czechy, subwencyonuje to biuro rocznym zasiłkiem w kwocie 8 000 zł. w. a., komisya gospodarstwa krajowego przylącza się do wniosku komisji budżetowej, ażeby datek Galicyi na ten cel zredukować do kwoty 8.000 złr. czyli 16.000 koron począwszy od r. 1900 zwłaszcza, że główny warunek subwencyonowania, jaki Wydział krajowy postawił, t. j. systematyczne przeprowadzenie pomiarów hydrometrycznych na rzekach galicyjskich w celu oznaczenia stosunku ilości odpływającej w rzekach wody do ilości opadów atmosferycznych, przez c. k. Rząd nie został dotychczas wypełniony.

II.

W roku 1898 prowadził Wydział krajowy roboty przy 17 publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych subwencyonowanych z państwowego funduszu melioracyjnego, z których 11 zostawało pod kierownictwem kraj. biura melioracyjnego, 6 zaś pod kierunkiem sekcji samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Postęp robót przy zabudowaniach potoków górskich był nieznaczny, co się tłumaczy właściwością tego rodzaju drobnych robót rozrzuconych na znacznych przestrzeniach. Rozmiar robót wykonanych przez krajowe biuro melioracyjne był tylko przy tych przedsiębiorstwach znaczniejszy, gdzie oprócz kraju i państwa przyczyniają się do kosztów budowy albo powiaty, albo też zorganizowane już spółki wodne; tam zaś gdzie spółki wodne nie zostały jeszcze związane, lub też nie uiszczają datków konkurencyjnych, kierownicy budowy nie mogli rozwinąć należycie robót, które ograniczyć się musiały do rozmiarów odpowiadających datkom kraju i państwa.

W skutek rezolucyj Wysokiego Sejmu z d. 21. marca 1899 wydało wprawdzie c. k. Namiestnictwo okólnik do wszystkich c. k. Starostw polecający im przeprowadzenie sprawy zawiązywania spółek wodnych z największą dokładnością i z możliwym pośpiechem; okólnik ten jednak nie odniósł dotychczas pożądanego skutku, gdyż dla czterech przedsiębiorstw melioracyjnych nie zawiązano jeszcze spółek wodnych, jakkolwiek odnośne ustawy krajowe weszły w życie w latach: 1893 (osuszenie bagien Łańcucko-Jarosławskich), w r. 1894 (regulacja Bugu), w r. 1895 (obwałowanie lewego brzegu Dunajca) i w r. 1896 (regulacja górnej Kisieliny).

Finansowy wynik budowy okazuje przy zabudowaniach potoków górskich z wyjątkiem jednego przedsiębiorstwa (regulacji Bystry w Zakopanem) z reguły przekroczenia preliminarzy kosztorysowych, przy robotach zaś prowadzonych przez krajowe biura melioracyjne tylko w trzech wypadkach przekroczenia, w ośmiu zaś oszczędności, które dochodzą do 15.900 zł. przy regulacji Białej, a 28.300 zł. (okrągle) przy regulacji Krzemienicy. Największe stosunkowo przekroczenie 9.193 zł. przy obwałowaniu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami usprawiedliwia się koniecznością wykonania robót dodatkowych nieprzewidzianych w projekcie, oraz podróżowaniem i brakiem robotnika.

Zgodnie z uchwalonym przez Wysoki Sejm dnia 13. lutego 1894. programem regulacji wód, przedkłada Wydział krajowy dwa projekty ustaw mające na celu przeprowadzenie odwodnienia znacznych obszarów zabagnionych gruntów i asanującą całą okolicę w północno-wschodniej części kraju, mianowicie: regulację potoku Pustej (Radostawki) w dorzeczu Styru i regulację 2 dopływów Bugu, Sołotwy i Rokitny w powiatach Kamioneckim, Brodzkim i Złoczowskim.

Koszta pierwszej z tych regulacji, która obejmuje wykonanie 154.7 km. potoków i kanałów osuszających i ma odwodnić 11.114 morgów w 16 gminach i obszarach dworskich preliminarzuje Wydział krajowy na 416.000 zł. w. a. = 832.000 koron, koszta zaś drugiej (81.3 km. z obszarem 13.042 morgów) na 185.000 zł. w. a. = 370.000 koron.

Obydwie te regulacje mają być przeprowadzone w drodze przedsiębiorstw krajowych przy 40% zasiłkach z funduszu krajowego (pierwsza w ciągu lat^o 10., druga w latach 5.), pierwsze zaś raty datków krajowych mają być wstawione do budżetu, a tem samem i ustawy mają wejść w życie dopiero wówczas, skoro spółki wodne przez władzę polityczną zostaną zawiązane.

Ze względu na ważność i rentowność tych robót, tudzież z uwagi, że o ile wnieść można z dotychczasowego doświadczenia, zawiązanie spółek wodnych przez c. k. Starostwa dla tych przedsiębiorstw potrwa cały szereg lat, poczem dopiero do wykonania robót przystąpić będzie można, przedkłada Komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwały oba projekty ustaw w brzmieniu proponowanem przez Wydział krajowy

Obok tych 2 ustaw przedkłada Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, projekt ustawy zapewniającej konserwację robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce (dopływie Pełtwi) w powiecie Przemyślańskim, która to regulacja z wielkim pożytkiem dla właścicieli interesowanych gruntów w r. 1898 została w zupełności przeprowadzoną. Preliminowany przez Wydział krajowy wydatek roczny na konserwację wynosić będzie 1.000 zł. = 2.000 koron, którą to kwotę pokrywać będzie po połowie fundusz krajowy i spółka wodna podobnie jak przy regulacji Trześniówki i Łęgu, dla których wydane już zostały osobne ustawy konserwacyjne. Ponieważ wydatek ten uzasadniony został dostatecznie przez Wydział krajowy, wnosi Komisya uchwalenie zasiłku krajowego na tę konserwację w r. 1900 w kwocie 1 000 koron.

III.

Zgłoszenia o pomoc techniczną biura melioracyjnego dla projektowania i wykonania melioracji prywatnych a zwłaszcza drenowania gruntów mnożą się z każdym rokiem, a od lat 5 zwiększyły się w trójnasób. Zawsze jednak wykonanie robót nie idzie w parze z ilością i rozmiarem projektów, gdyż w ostatnich pięciu latach wykonano przeciętnie zaledwie 36% zaprojektowanych robót. Powodem tego jest po części brak rurek drenowych, głównie zaś brak kapitału, gdyż mimo wydanych i przez Wydział krajowy zatwierdzonych przepisów o udzielaniu przez Bank krajowy gotówkowych pożyczek melioracyjnych po myśli ustawy z dnia 6. lipca 1896. Dz. u. p. Nr. 144. właściciele gruntów z tego kredytu bardzo mało korzystali mogli, a to z powodu uciążliwości, jakie właśnie ta ustawa nasuwa. To też Bank krajowy obecnie przygotowuje nową formę, w której kredyt hipoteczny na cele melioracji udzielać zamysła, a wnioski swoje w najbliższej przyszłości Radzie Nadzorczej Banku i Wydziałowi krajowemu przedłoży.

Dalsze przeszkody stara się Wydział krajowy częściowo usunąć bezpłatnem dostarczaniem właścicielom gruntów pras drenarskich z przyborami, na który to cel wstawił do preliminarza na r. 1900. dotację 5.000 zł. (10.000 koron). Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi uchwalenie tej dotacji a zarazem rezolucji wzywającej

c. k. Rząd do przyznania na ten cel w r. 1900. zasiłku w tej samej wysokości, tem bardziej, że w roku bieżącym z powodu podrożenia węgla w zachodniej części kraju okazuje się trudność nabycia rurek drenowych.

Komisya konstatuje z zadowoleniem, że w uwzględnieniu petycyi Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego Wydział krajowy podwyższył na rok bieżący dotację na pomoc techniczną przy projektowaniu i wykonaniu melioracyi prywatnych z 10 000 na 13.000 zł., oraz w myśl uwag zamieszczonych w zeszlórczem sprawozdaniu Komisji gospodarstwa krajowego przedłożył wniosek na powiększenie personalu biura melioracyjnego o jednego inżyniera I klasy z powodu otwarcia ekspozytury biura melioracyjnego w Jarosławiu, który to wniosek zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

Na subwencyonowanie kultury torfowisk, tudzież mniejszych melioracyi i drenowań gruntów włościańskich preliminaruje Wydział krajowy na r. 1900. dotację w kwocie 52.297 zł czyli 104.594 koron, z czego 8.700 koron przypada na kulturę torfową, 95.894 koron zaś na popieranie drobnych melioracyj.

Ponieważ kraj nasz korzystać może z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracje wynoszącej w roku bieżącym 852.000 koron tylko o tyle, o ile Wysoki Sejm melioracje te popiera, zatem udział Galicyi w odnośnej dotacyi państwowej wyniesie w roku bieżącym powyższą kwotę 95 894 koron, a z zasiłkiem na utrzymanie biura melioracyjnego w kwocie 16.000 koron razem 111.894 koron czyli zaledwie 13%, podczas gdy udział ten w stosunku do powierzchni gruntów uprawnych (ról i łąk) wynosić powinien 34%, jak to Wydział krajowy w jubileuszowym sprawozdaniu (w r. 1898) o melioracyach w Galicyi wykazał.

Wobec trudnego położenia finansowego kraju, Komisya nie może w roku bieżącym przedkładać wniosku na podwyższenie tej dotacyi, zaleca jednak Wydziałowi krajowemu w miarę, jak finanse kraju się polepszą, postarać się o podwyższenie dotacyi celem uzyskania odpowiedniego udziału kraju w subwencyach państwowych, co tem łatwiejszem będzie dla Wydziału krajowego, ile że cały szereg wygotowanych przez biuro melioracyjne projektów między tymi drenowań włościańskich, z powodu braku fundusów nie mógł być c. k. Rządowi do subwencyonowania przedłożonym.

Co się tyczy kultury torfowej, zaznacza Komisya, że zrobione w r. 1899. doświadczenia na 12 polach wzorowych wyłącznie we wschodniej części kraju okazują rezultat przeważnie zadowalniający, a byłoby tylko do życzenia, aby Wydział krajowy wykazywał w sprawozdaniu także rentowność tej kultury.

W związku z przedmiotem niniejszego sprawozdania pozostają następujące petycyje, które Wysoki Sejm przekazał komisji gospodarstwa krajowego do załatwienia, a które należą do kompetencji po części c. k. Rządu po części zaś Wydziału krajowego

Do kompetencji c. k. Rządu należą:

1. petycyja l. S. 178 miasteczka Maków o regulację rzeki Skawy;
2. petycyja l. S. 559 gminy Łączki o regulację rzeki Dunajca;
3. petycyja l. S. 536 gminy miasta Halicza o regulację ujścia Łukwi objętą projektem regulacyi Dniestru;

4. petycyja l. S. 802 gminy Lisiatycze o regulację rzeki Stryja;

W zakres działania Wydziału krajowego zaś wchodzi:

1. petycyja l. S. 93 gminy Gawłówek o wykonanie przekupu na Rabie, dla którego biuro melioracyjne wygotowało już projekt techniczny;
2. petycyja l. S. 778 gminy Luteza o regulację potoku Stobnicy;
3. petycyja l. S. 821 miasta Rzeszowa o regulację i przesklepienie potoku Mikoszki;

4. petycyja l. S. 1399 Feliksa Leszczyńskiego w Potoku (pow. Krosno) o subwencyę na drenowanie gruntu;

5. petycyja l. S. 1484 gminy Hankówka powiatu Jasielskiego o lokalną regulację rzeki Jasiołki;

6. petycyja l. S. 1606 gminy Przylasek rusieckich o przesunięcie trasy lewego wału Wisły w powiecie Krakowskim ku rzece Wiśle.

Ponieważ Komisya nie ma do dyspozycji dat potrzebnych do ocenienia, o ile te petycyje są uzasadnione, a uwzględnienie ich wpłynąć by mogło na znaczne obciążenie funduszu krajowego, przeto wnosi na przekazanie ich c. k. Rządowi, względnie Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Zaznaczając w końcu, że przekazane Wydziałowi krajowemu sprawy w dziale melioracyj zostały prawidłowo i o ile to było możliwem, skutecznie załatwione oraz że rozmiar prac technicznych tak przy zdjęciach jak i projektach był w ciągu ostatniego roku odpowiednim, Komisya gospodarstwa krajowego wniosł;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 2. grudnia 1899 l. 79101 o popieraniu kultury krajowej na polu budowlu wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w rub. XIII. poz. 210 wydatków na rok 1900 następujące zasiłki:

a) na regulacyę Skawy między Wadowicami a Witanowicami, IV rata	5 516 K.
b) na regulacyę Raby pod Winiarami i Niezdowem, III rata (ostatnia)	7.572 "
c) na regulacyę Dunajca	
1. pod Maszkowicami i Jazowskiem, II rata	13.438 K.
2. od Gołgowic do ujścia Popradu III rata	18.094 "
3. pod Družkowem i Filipowicami, III rata	— —
4. między Zawodziem a Żgłobicami, III rata	14.094 " 45 626 "
d) na regulacyę Wisłoki od Dąbia do Tuszyny i od Rzemienia do Rzysk, II rata	
e) na regulacyę Sanu pod Korytnikami i Krasiczynem, IV rata (ostatnia)	3.680 "
f) na regulacyę Wisłoka	
1. od Babic do Zarzeca, V rata	9.586 "
2. pod Dobrzechowem, II rata (ostatnia)	9.436 "
3. pod Trzebowniskiem i Łukawcem, IV rata	— — 19.022 "
g) na regulacyę Wiszni pod Nienowicami i Michałówką, IV rata	— —
h) na regulacyę Świcy pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi VI. rata	5.000 "
i) na premiowanie zawikłania odsypisk	1.000 "
Ogółem	87.416 K.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rub. XIII poz. 213 wydatków na rok 1900 następujące zasiłki:

a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnikach (do r. 1908)	2.800 K.
b) na drenowanie gruntów włościańskich:	
1. w Rudawie i Radwanowicach (pow. Chrzanów) I. rata	3.208 K.
2. w Szebniach i Bierówce (pow. Jasło)	2.900 "
3. w Roztokach (pow. Jasło)	1 834 "
4. w Czeluśnicy (pow. Jasło) I rata	3 000 " 10.942 "
c) na ubezpieczenie brzegów Wisłoka pod Białobrzegami (pow. Krosno)	3.780 "
d) na regulacyę Lubaczówki pod Radawą, II rata	5.288 "
e) na regulacyę Szkła pod Łazami i Charytanami, I rata	4.922 "
f) na osuszenie gruntów w Wierzchosławicach i Rudce (pow. Tarnów)	3 800 "
g) na osuszenie przysiółka Wydrze ad Grębów (pow. Tarnobrzeg)	7.550 "
h) na osuszenie łąki i pastwisk w Hruszowie i Budomierzu (pow. Jaworów)	2.314 "
i) na osuszenie gruntów w Jabłonówce i Pobużanach (pow. Kamionka)	9.648 "
k) na osuszenie gruntów w Pinianach, Kalinowie, Koniuszkach siemianowskich i Chłopczykach (pow. Sambor i Rudki) I rata	16.250 "
l) na osuszenie gruntów w Żurawnie i Pobereżu (pow. Żydaczów) I rata	6.600 "
m) na osuszenie gruntów w Hanowcach i Popławnikach (pow. Rohatyn), zasiłek dodatkowy	2.000 "

n) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk :		
1. w Nowym Targu	1.000 K.	
2. w Olesku i Kontach	700 "	
3. w Stojanówce i Wolicy baryłowej	1.000 "	
4. w Ożomli	500 "	
5. w Hnalicach wielkich	500 "	
6. w Ubiniu	500 "	
7. w Glinianach	500 "	
8. w Czernicy	1.000 "	
9. w Żukowie	1.000 "	
10. w innych miejscowościach kraju	2.000 "	8.700 K.
o) na subwencyonowanie fabryk drenarskich		10.000 "
p) do dyspozycji Wydziału krajowego		10.000 "
	Ogółem	<u>104.594 K.</u>

IV. Sejm powiększa personal biura melioracyjnego o jednego inżyniera I klasy z powodu utworzenia ekspozytury tego biura w Jarosławiu, która w myśl uchwały sejmowej z dnia 21. marca 1899 z początkiem roku 1900 ma być otwartą

§. 1-3.

V. Sejm uchwała ./ załączone projekty ustaw:

1. o regulacji potoku Pustej (Radosławki) z dopływami.
2. o regulacji potoków Sołotwy i Rokity z dopływami.
3. o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

VI. Sejm przyznaje na rok 1900 dotację na konserwację robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce w kwocie 1.000 K.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubr. XIII. dziale B. na rok 1900 do końca lutego 1902 a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

VIII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby:

- 1 jak najrychlej przedłożył do Najwyższej sankcyi uchwalony dnia 9. lutego 1897 projekt ustawy o regulacji górnego Dniestru z dopływami;
- 2 na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1900 zasiłek 10.000 Koron z państwowej dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje.

IX. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby dalsze obwałowanie prawego brzegu Wisły pomiędzy Podgórzem a Niepołomicami w możliwie najkrótszym czasie podjął.

X. Petycyje I S. 178 miasteczka Maków o regulację Skawy, I. S. 559 gminy Łączki o regulację Dunajca, I. S. 536 miasta Halicza o regulację Łukwi i I. S. 802 gminy Lisiatycze o regulację Stryja odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

XI. Petycyje I. S. 93 gminy Gawłówek o wykonanie przekopu na Rabie, I. S. 778 gminy Lutcza o regulację Stobnicy, I. S. 821 miasta Rzeszowa o regulację Mikoszki, I. S. 1.399 Feliksa Leszczyńskiego o subwencyę na drenowanie, I. S. 1.484 gminy Hankówka o regulację Jasiołki, I. S. 1606 gminy Przyłasek rusiecki o zmianę trasy lewego wału Wisły w powiecie Krakowskim, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący :

Sanguszko.

Sprawozdawca :

Gorayski.

Ustawa

z dnia o regulacji potoku Pustej (Radosławki)
z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja Pustej (Radosławki) od Sokołówki do ujścia potoku
Majdan wraz z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo
krajowe

§. 2.

Za podstawę tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajo-
wego z roku 1899 preliminarzujący koszta robót na 832.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia
zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa
w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie
budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu
utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czter-
dziestu procent preliminarzowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1.
i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116
bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów
z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są
w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć
się mającym, resztę preliminarzowanych kosztów budowy, a to w myśl
§. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj.
nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub
w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo
też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć,
według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a), b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kraj. nr. 43.

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, tudzież innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy terminów płatności i sposobu uiszczania datków oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia o regulacji potoków Sołotwy i Rokitny
z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami w powiatach Kamioneckim, Złoczowskim i Brodzkim ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1899 preliniujący koszta robót na 370 000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego. Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliniowanych kosztów budowy, a to w myśl § 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c). wymienionych, zawiązaną będzie przez Administrację Państwa w porozumieniu Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły, co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki, określi statut, przez władzę polityczną ułożyc się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a) b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem, iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia skarp potoków i rowów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u kraj. Nr. 43.;

3. z corocznych datków kraju i spółki wodnej

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i spółki wodnej na konserwację, tudzież innych zarządzeń potrzebnych do utrzymania wykonanych budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i spółce wodnej przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia o konserwacji robót regulacyjnych
na potoku Przegnojówce z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. ust. kraj. Nr. 75, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania wykonanych robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce od stawu w Zeniowie do młyna w Krzywicach z dopływami mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoków;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1892 Dz. u. kr. Nr. 43.;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i spółki wodnej związanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. u. kr. Nr. 75.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i spółki wodnej w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach, t. j. od r. 1900 do r. 1902 włącznie, po 1.000 koron, czyli razem 2.000 koron.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem r. 1899 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów w myśl §. 6. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. u. kr. Nr. 75, niemniej też niezuczyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożona zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na fundusz krajowy i spółkę wodną.

§. 5.

Zarząd funduszu konserwacyjnego sprawuje stosownie do postanowienia §. 7. ustawy z dnia 16. października 1895 Dz. ust. kr. Nr. 75. Wydział krajowy.

Wszelkie też datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry, dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Ściąganiem datków od stron konkurencyjnych zajmie się spółka wodna według miary ustanowionej w prawie obowiązującym statucie spółki.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenie wykonanych robót regulacyjnych jak łożysk potoków, ubezpieczeń płotkami, darniami i brukiem kamiennym, skarp brzegów, szluz, przepustów, mostów i brodów, tudzież rowów osuszających jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez łożyska potoków i rowy oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów, potoków i rowów;

d) pasienie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na skarpach potoków i rowów;

e) oranie ziemi bliżej niżeli dwa metry po obu stronach brzegów Przegnojówki i potoku Jaktorowskiego a na pół metra od rowu.

§. 8.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według przepisów krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, oraz ustawy z d. 10. czerwca 1892 Dz. u. kr. Nr. 43.

Według tych samych przepisów orzeczonem będzie co do obowiązku wynagrodzenia szkody, usunięcia zmian własnowolnych, zaniechanie rozpoczętych robót i w ogóle co do przywrócenia do pierwotnego stanu.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

